

อนุสาสนีปาฏิหาริย์แห่งองค์พ่อแม่ครูอาจารย์

หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม

วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม ตำบลวังหมี่ อำเภอน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

วันนี้เป็นวันอังคารที่ ๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๘ ของศาสนาพุทธ
คริสต์ศักราช ๒๐๒๕ ของศาสนาคริสต์ ฮิจเราะห์ศักราช ๑๔๔๖ ของศาสนาอิสลาม

ให้พวกเราทั้งหลายพากันมีปัญญาสัมมาทิฐิ เพื่อจะได้เอาธรรมนำชีวิต
เอาความถูกต้องนำชีวิต ชีวิตของเราต้องเอาธรรมนำชีวิต

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกพวกเราทั้งหลายให้เห็นภัย
ในวิภวสงสาร เห็นภัยในความเพลิดเพลน เห็นภัยในความประมาท เดียวจะทำให้เรา
พลาดโอกาส พลาดเวลา เสียเวลาในการดำเนินชีวิตที่ประเสริฐ

การประพฤติการปฏิบัติธรรม นี่มันเป็นหลักการเป็นอุดมการณ์และอุดมธรรม
เราทั้งหลายต้องเห็นภัยในวิภวสงสาร อย่าตั้งอยู่ในความประมาท

เราอย่าไปตามสิ่งแวดล้อม ชีวิตของเราจะได้ก้าวไปความสงบด้วยปัญญา
การดำรงชีพ ดำรงธาตุ ดำรงชั้นธำดำรงอายตนะมันเป็นการชิงแชมป์โลกนะ
มันเป็นชิงแชมป์ระหว่างโลกธรรมกับโลกุตตรธรรม

เราต้องรู้ต้องเข้าใจ จะได้เห็นความสำคัญในการดำเนินชีวิตที่ประเสริฐ เพื่อจะได้
มีหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม

เราทั้งหลายอาศัยหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม เพื่อเป็นหลักการเป็นจุดยืน ไม่ไปตามสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านมาเราไม่รู้ไม่เข้าใจ เราเลยไปตามสิ่งแวดล้อม สัมผัสกับอะไรก็ไปตามสิ่งนั้น ๆ

ให้รู้ให้เข้าใจ การปฏิบัติมันต้องไม่ไปตามผัสสะไม่ไปตามสิ่งแวดล้อม เราจะหยุดสิ่งแวดล้อมด้วยความรู้ความเข้าใจ เข้าสู่ภาคประพฤติภาคปฏิบัติ มีความสงบมีปัญญา มีปัญญามีความสงบ

ไม่ไปตามผัสสะ รู้เข้าใจในเรื่องผัสสะ เรื่องผัสสนี้ให้เรารู้เราเข้าใจนะ

เรามีตามันก็ต้องมีรูปเราจะตามผัสสะไปทำไม ถ้าเราไม่มีตามันก็ไม่มีรูป ต้องเข้าใจอย่างนี้

เรามีหูก็ต้องมีเสียง ถ้าไม่มีหูก็ไม่มีเสียง เรารู้เข้าใจอย่างนี้ เราจะได้ตามเสียงไป

เรามีจมูกมันก็มีกลิ่น ถ้าเราไม่มีจมูกมันก็ไม่มีกลิ่น เราอย่าไปตามผัสสะไป

เรามีลิ้นมันก็ต้องมีรส ถ้าเราไม่มีลิ้นมันก็ไม่มีรส เราอย่าได้ตามผัสสะไป

เรามีกายมันก็มีผัสสะ ถ้าเราไม่มีกายนะไม่มีผัสสะ เราต้องรู้ต้องเข้าใจ

เรามีใจมันก็ต้องมีเรื่องจิตเรื่องใจ เราจะไปตามความคิดตามอารมณ์ไปไม่ได้

เรารู้เข้าใจ เราทั้งหลายจะได้รู้จุด เราจะได้ตอบด้วยความรู้ความเข้าใจ ความรู้ถึงเป็นคู่กับการประพฤติการปฏิบัติ

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจนะ เราทั้งหลายถึงจะเป็นผู้มีศีลมีสมาธิมีปัญญาไม่ไปตามสิ่งแวดล้อม

ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านได้เมตตาบอกสอนเราทั้งหลายว่า เธอทั้งหลายอย่าพากันประมาทอย่าพากันเพลิดเพลिन ต้องพากันรู้เข้าใจในวิภูฏสงสาร ในสังสารวัฏ เราทั้งหลายจะไม่ได้ไปตามผัสสะ ไม่ไปตามความหลง ไม่ไปตามสิ่งแวดลอม

การประพฤติกการปฏิบัติถึงเป็นวาระแห่งชาติ ให้เข้าใจนะ กายวาจา กิริยามารยาทอาชีพนี้อให้ถือว่าเป็นวาระแห่งชาติของการประพฤติกการปฏิบัติ

เราจะรู้ว่าการประพฤติกการปฏิบัติคือการชิงแชมป์โลกนะ เราไม่รู้ไม่เข้าใจ เราจะพากันเสียแชมป์นะ แชมป์ระหว่างโลกธรรมกับโลกุตตรธรรม

เราทั้งหลายจะได้หยุดวิชา หยุดบริโภคความหลง ความหลงนั้นแหละมันเป็น อาคันตุกะที่จรไปจรมานันจรมาทาหุจมุกลินกายใจ มันจรมาทาหุจมุกลินกายใจ มันจรมาทาหุจมุกลินกายใจ มันเป็นอาคันตุกะ

ให้เราเข้าใจในเรื่องการจรมานันเป็นอาคันตุกะ ความว่างเปล่านั้นเป็นธรรม เป็นสภาวะธรรม สิ่งที่จรมาทาหุจมุกลินกายใจมันเป็นสิ่งทีจรมาทาหุจมุกลินกายใจ เราต้องรู้เข้าใจเรื่องอาคันตุกะที่จรมาทาหุจมุกลินกายใจ

เราจะพัฒนาทั้งวิทยาศาสตร์ เราจะได้พัฒนาทั้งใจไปพร้อม ๆ กัน เรื่องใจกับเรื่องวิทยาศาสตร์ต้องไปพร้อม ๆ กัน เพื่อจะได้เป็นของใหม่ของสด เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งไม่ใช่ของใหม่ของสดนะ ตัวตนคือบริโภคของเก่า

การพัฒนาการเรียนการศึกษา การพัฒนาวิทยาศาสตร์เพื่อตัวเพื่อตนเอง เราต้องเข้าใจนะว่าเป็นบุคคลที่บริโภคของเก่า ที่อยู่ในเส้นทางแห่งโลกธรรมโลกียธรรม นี่มันเป็นสังสารวัฏนะ มันเป็นการเวียนว่ายตายเกิด

การปฏิบัติเราต้องมีสติมีสัมปชัญญะดี ๆ ในปัจจุบัน เพราะปัจจุบันเป็นวาระแห่งชาติ อย่างเราเขียนหนังสือนี้ การเขียนหนังสือถึงจะไม่ผิดก็ต้องใจอยู่กับเนื้อกับตัว ใจอยู่กับความสงบ ใจอยู่กับปัญญา ผู้ที่จะเรียนหนังสือถูกต้องทุกตัวอักษร ต้องมีความสงบมีปัญญา มีปัญญามีความสงบ บุคคลนั้นใจต้องอยู่กับเนื้อกับตัว อยู่กับความพอเพียงเพียงพอ อยู่กับความพอดี

คนรุ่นเก่าเค้าคัดลายมือความสวยของตัวอักษร เค้าต้องตั้งใจ เพื่อตัวอักษร จะได้ออกมาเหมือนตัวพิมพ์ สวยทุกตัวเลย การเรียนหนังสือสมัยโบราณหลายสิบปี เค้าพากันทำอย่างนี้ ไม่เหมือนคนหัวดีสมัยใหม่ เขียนแล้วนะตัวเองก็ยังอ่านของตัวเอง ไม่ได้

การประพณีการปฏิบัติเนี่ยถึงมีความสงบ ถึงมีปัญญาติดต่อกันเองกัน เพื่อจะไม่ให้เขียนผิด อักขระอักษรผิดพร้อมทั้งได้ความสวยงามไปพร้อม ๆ กัน ถ้ามีอาการอะไรมันผุดขึ้นมาในใจ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจ ช่วงที่อาการมันเกิดขึ้น มันจะทำให้เราเขียนหนังสือผิดนะ ตัวลายลักษณ์อักษรไม่สมบูรณ์

พวกเรานี้ไม่เข้าใจในการประพณีการปฏิบัติ เลยพากันไปตามอารมณ์ ตามสิ่งแวดล้อม นี่ก็คือคนไม่มีหลักการไม่มีอุดมการณ์ไม่มีอุดมธรรมนะ ตั้งอยู่ในความเพลิดเพลिनความประมาท ไปตามสิ่งแวดล้อม เรียกว่าคนไม่มีสัมมาสมาธิ เป็นคนสมาธิสั้น ไปตามสิ่งแวดล้อมทางตาหูจมูกลิ้นกายใจเรียกว่าเป็นคนสมาธิสั้นนะ

ศีลสมาธิปัญญา นั้นมันจะขาดสะบั้นด้วยการที่เราไปผัสสะไปตามอารมณ์ ไปตามสิ่งแวดล้อม นี่ทำให้ศีลเราขาดศีลเราต่างศีลเราพร้อย มันเป็นการไปไหนไม่ได้ มันย่ำต๊อกอยู่ในความหลงนั้นแหละ มันไปไหนไม่ได้

ถึงมีศัพท์ว่า วัฏฏสงสาร หรือมีศัพท์ว่าคน “คนคนคน” มันไปไหนไม่ได้ เพราะไม่รู้หลักการไม่มีอุดมการณ์ไม่รู้อุดมธรรมในการประพฤติการปฏิบัติ

การประพฤติการปฏิบัติจะต้องตั้งใจดี ๆ ตั้งเจตนาดี ๆ เห็นภัยในวัฏฏสงสาร ไม่เพเลิดเพลีนไม่ประมาท มีปิติมีความสุขในการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อหยุดกรรม หยุดเวรหยุดภัยหยุดอันตราย มีปิติมีความสุขในการประพฤติการปฏิบัติ เพราะการปฏิบัติมันเป็นชิงแชมป์เปียนโลก เพื่อเข้าสู่ธรรมเข้าสู่ปัจจุบันธรรมนะ ชีวิตของเรา มันจะก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ

การปฏิบัติธรรมถึงไม่มีต่อหน้าและลับหลัง ต้องตั้งใจตั้งเจตนา ไม่มีต่อหน้า และลับหลัง ถ้ามีต่อหน้าลับหลังคือมันผิดนะ ไม่ถูกต้องนะ

การเรียนรู้หนังสือเพื่อตัวเพื่อตน การทำงานเพื่อตัวเพื่อตน การรับราชการ เป็นนักการเมืองเพื่อตัวเพื่อตน การมาบวชมาเป็นพระศาสนาเพื่อตัวเพื่อตน ทำอย่างนี้ไม่ได้นะ มันได้อยู่แต่ว่าเป็นวัฏฏสงสาร ให้เข้าใจ เดี่ยวเราจะไปไหนไม่ได้ เราจะย่ำต๊อกอยู่ที่เก่า

เราต้องคิดดูดี ๆ นะ เราไม่เข้าใจคือบุคคลที่ไม่รู้นิमित หรือว่าไม่รู้จุดหมายปลายทางที่พระพุทธเจ้าท่านบอกว่าอย่าหลงผิดว่าเป็นญก อย่าหลงนิमित นิमितก็หมายถึงสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่มันเกิดขึ้นกับเราทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ มันคือนิमित

เราอย่าหลงนิมิต อะไรเกิดขึ้นทางตาหูจมูกลิ้นกายใจก็ให้เข้าใจ เราจะได้ปล่อยวางไป เราจะได้ไม่ได้ตามผัสสะ เราจะได้เข้าถึงสักแต่ว่าสักแต่ว่าสักแต่ว่ามันเกิดขึ้นตั้งอยู่และดับไป

เรารู้และเข้าใจเรื่องอาคันตุกะ เราทั้งหลายถึงจะได้มีสติไม่ตามนิมิตไป ไม่ตามสิ่งแวดล้อมไป เราทั้งหลายจะได้ว่างจากสิ่งที่มีอยู่ รู้ว่ารูปมันเกิดขึ้น รูปมันตั้งอยู่ รูปมันดับไป เรามองไปทางไหนก็เห็นในสิ่งนั้น เราหยุดมองเราก็ไม่เห็นนะ

เราต้องรู้เข้าใจเราจะได้รู้จักการชิงแชมป์ทางตาหูจมูกลิ้นกายใจให้เข้าใจนะ เราจะได้มีความสุขที่สุดในโลก เพราะตามนิมิต ตามอารมณ์ ตามผัสสะมันมีแต่ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป เพราะว่ามันไม่ถูกต้องมันเป็นตัณหา มันหาเรื่องหาราวให้กับตัวเราและหาเรื่องหาราวให้กับคนอื่น

เราต้องรู้เข้าใจเราทั้งหลายอย่าไปตามผัสสะ อย่าไปตามนิมิต

เราทุกคนพากันปฏิบัติได้ทั้งหมด คนที่ปฏิบัติไม่ได้ก็คือคนตายคนบ้านะเค้าถึงไม่เอาเรื่องเอาราวกับคนที่ตายไปแล้ว ไม่เอาเรื่องคนที่เพ่นพ่านเป็นผีบ้า ไม่เอาเรื่องเอาราว ทางส่วนราชการก็ไม่เอาเรื่องกับคนบ้า คนฝ่ายพระศาสนาก็ไม่เอาเรื่องกับคนบ้า เพราะถือว่าไม่มีประโยชน์อะไร

เราทั้งหลายจะได้บริโภคพระนิพพาน พระนิพพานมันเป็นความรู้ความเข้าใจ มันจะเป็นบริสุทธิคุณในการดำเนินชีวิตที่ประเสริฐ บริสุทธิคุณทั้งกายวาจา กิริยามารยาททั้งอาชีวะทั้งใจนะ

เราทั้งหลายจะได้เข้าถึงความว่างเข้าถึงพระนิพพานในปัจจุบัน พระนิพพานนั้น ไม่ใช่ในอนาคตกาลเบื้องหน้าโน้นเทอญนะ พระนิพพานต้องอยู่ที่ปัจจุบัน เพราะปัจจุบันนี้มันเป็นฐานของอนาคต

อดีตที่ผ่านมาแล้วพวกเราก็ต้องรู้เข้าใจ มันต้องอยู่ที่ปัจจุบัน เราจะได้หยุด เรื่องเก่าหยุดกรรมเก่า เราจะได้หยุดหนี้หยุดสิน จะไม่ได้มีหนี้มีสิน เราต้องหยุด ด้วยความรู้ความเข้าใจ

ส่วนกรรมใหม่ก็ต้องเอาธรรมนำชีวิต มีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการเอาธรรม นำชีวิต เพราะอันนี้มันดีมากเพอร์เฟกมาก มันต้องก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ

เราทั้งหลายถึงต้องเอาพระพุทธเจ้าเป็นหลัก เอาพระธรรมเป็นหลัก เอาพระอริยสงฆ์ชีณาสพเป็นหลักนะ ไม่เอาตัวตนเป็นหลัก

หยุดด้วยความรู้ความเข้าใจ เข้าสู่ภาคประพฤติภาคปฏิบัติ มีปิติมีความสุข มีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

เราทั้งหลายต้องหยุดก่อน ยกเลิกแคนเซลล์ เอาปัจจุบันนี้แหละเป็นการประพฤติ การปฏิบัติ

การพัฒนาวิทยาศาสตร์มันดีมันถูกต้องเพอร์เฟกเราต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กัน ควบคู่กันไป ต้องเข้าใจอย่างนี้

มนุษย์เรานะถ้ามีปิติมีความสุขมีเอกัคคตามันก็เป็นการต่อวิชาแห่งความเป็น มนุษย์มันก็มีความสุข เพราะมันหยุด เรื่องมากน้อยลง สำหรับพระโสดาบันความทุกข์ ก็น้อยลง สำหรับพระสกิทาคาก็ยิ่งน้อยลงอีก พระอนาคามีก็ยิ่งน้อยลงอีก

พระอรหันต์คือบุคคลที่ไม่มีความทุกข์เลย พระอรหันต์นี้หมายถึงหยุดกาลหยุดเวลา หยุดโลก ไม่ให้โลกธรรมมาครองเรา เรียกว่าหยุดโลกไม่ให้โลกมาทำเรา

พระพุทธเจ้าให้เราเข้าใจอย่างนี้นะ อย่าไปเข้าใจอย่างอื่น

ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านส่งพระอรหันต์ชีณาสพไปบอกประชาชนทั้งหลายว่า ให้เอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมบุญนำชีวิต

ประชาธิปไตยก็ต้องปรับตัวเข้าหาธรรมบุญ สังคมนิยมก็ต้องปรับตัวเข้าหาธรรมบุญ จะเป็นใครที่ไหนก็ต้องปรับตัวเข้าหาธรรมบุญ

ถ้าเราไม่ประพฤติไม่ปฏิบัติก็ไม่มีใครปฏิบัติให้เราได้

เหมือนประเทศไทยเรานี้แหละ เอาความหลงนำชีวิต เอาโลกธรรมนำชีวิต ไม่ได้เอาธรรมบุญนำชีวิต คำเรียกว่าเอาทุกข์จริงนำชีวิต ชีวิตนั้นถึงเวียนว่ายตายเกิด เป็นวงจรเป็นวงกลมเป็น **Cycle of life** วนไปวนมา ชีวิตนี้จึงพังทลายเหมือนตึก สตง.

ให้เข้าใจนะ ทำไม่ตึก สตง.มันถึงพังละ เพราะไปพัฒนาวิทยาศาสตร์ ไปพัฒนาตัวตน ไปบอกไปจัดการคนอื่นแต่ตัวเองไม่ได้จัดการ ชีวิตนี้เลยพังทลาย

ให้เรารู้เราเห็นนะ เพราะเป็นประจักษ์เป็นพยาน ความทุกข์ร้อนะที่มันเป็นตัวเป็นตน มันพังทลายเหมือนตึก สตง.

ไม่มีใครเก่งกว่ากรรมกฎแห่งกรรมผลของกรรมนะ

เราทั้งหลายจะไปโทษใครละ เราไม่รู้เข้าใจเราก็ก็นำโทษคนอื่น

เราคิดดูดี ๆ นะ เราไปโทษลูกโทษหลานโทษรัฐบาลดินฟ้าอากาศสารพัดโทษนะ

เราคิดดูดี ๆ นะ ถ้าเรารู้เรื่องโลกเรื่องวิญญูสงสาร เราเอาธรรมนำชีวิต
ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ไม่หลงในความอ้อยความแซบความล้ำความนัว
ความหรรยนะ

ต้องใจเข้มแข็ง ต้องเห็นภัยในวิญญูสงสาร เราจะได้ไปจัดการแต่ภายนอก
มันต้องจัดการตัวเองก่อน

เหมือนพระพุทธเจ้านะ พระพุทธเจ้าท่านก็เน้นที่พระพุทธเจ้า

พระอรหันต์ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าท่านก็เน้นที่พระอรหันต์นะ

ต้องรู้เข้าใจว่าเราทุกคนจะเป็นใครที่ไหนก็ทำหน้าที่ของเราให้สมบูรณ์
เพราะการประพฤติการปฏิบัติมันเป็นการชิงแชมป์ระหว่างโลกกับธรรมนะ

ให้รู้เข้าใจ ต้องเน้นที่ตัวเรานะ ถ้าไม่เน้นที่ตัวเรา เราคิดดูดี ๆ สิ มันพังทลาย
เหมือนตึก สดง.

หลายสิบปีที่ผ่านมา ที่เรามองเห็นด้วยตานี้ เรื่องโครงการสวมหมวกกันน็อค
ของเมืองไทย เป็นเวลาเกือบห้าสิบปีแล้วยังทำอะไรไม่ได้ เพราะเอาความรู้สึกนำชีวิต
เอาโลกธรรมนำชีวิตไม่เอาธรรมบุญนำชีวิต

ถ้าเราเป็นผู้นำตัวเองเป็นผู้นำคนอื่นแล้วไม่เข้มแข็งนี้ไม่ได้นะ ผู้ที่จะเป็น
ผู้นำตนเอง นำคนอื่น ต้องรู้จักโลกรู้จักธรรม เราทั้งหลายจะได้เข้าสู่หลักการ
เข้าสู่อุดมการณ์อุดมธรรมนะ ถ้าไม่อย่างนั้นมันต้องพังทลายเหมือนตึก สดง.นะ

ตัวตอนนี้มันมีเหตุผลมากนะ ธรรมะมันเหนือเหตุเหนือผลนะ วิทยาศาสตร์มันมีเหตุมีผลนะ ธรรมะหรือว่าเรื่องจิตใจ มันนอกเหตุเหนือผลนะ มันหยุดปรุงแต่งนะ มันหยุดความเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ มันจะเป็นความพอดี เราคิดดูดี ๆ นะ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาภูมิพลอดุลยเดช ท่านบอกพสกนิกรชาวไทยและชาวโลกว่า เราต้องเข้าถึงความพอเพียงความพอดี ของมันมีเท่านี้เราอยากให้มีมากมันไม่มากหรือว่ามันเป็นทุกข์เปล่า ๆ เราอยากให้น้อยมันก็ไม่น้อยหรือ มันเป็นทุกข์เปล่า ๆ เราต้องเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอเข้าถึงความพอดี

เราต้องรู้จักการประพฤติกการปฏิบัติ เราทั้งหลายนะต้องมีความสุขมาก ๆ มีปิติมีความสุขเอ็กคตาในการเอาธรรมนำชีวิตเอาธรรมนำชีวิตร เพราะการดำเนินชีวิตของเราต้องทำอย่างนี้ ถ้าไม่ทำอย่างนี้ เราเอาความหลงนำชีวิตมันเป็นโรคมืดเศร้า เพราะความหลงคือโรคมืดเศร้าแหละ เพราะความหลงนั้นมันมีแต่ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ทุกข์ดับไป นอกจากทุกข์ไม่มี

เราทั้งหลายนะมีอิสรภาพเป็นตัวของตัวเอง เราพากันนอนพากันพักผ่อนให้เพียงพอ ถ้าเราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งยิ่งพัฒนาวิทยาศาสตร์พัฒนาเทคโนโลยี ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจเราจะพักผ่อนไม่เพียงพอ นะ การนอนการพักผ่อนมันเป็นความสงบคู่กับปัญญา ปัญญาคู่กับความสงบนะ

ความรู้ความเข้าใจมันจะไม่ไปตามผัสสะไม่ตามสิ่งแวดล้อม มันจะเป็นการพักผ่อน เป็นความรู้เรื่องอาคันตุกะ สิ่งที่มีมันจรไปจรมา

ชีวิตของเราในปัจจุบันมันจะมีศิลปะแห่งชีวิต เป็นศีลเป็นสมาธิเป็นปัญญา เป็นความตั้งมั่นด้วยปัญญา

เราทั้งหลายน่าจะอย่าไปสนใจความชอบ อย่าไปสนใจความชังนะ เพราะมันชอบ
มันเป็นตัวตน ความชังมันก็เป็นตัวตน

ให้รู้เข้าใจ เราจะได้เอาธรรมนุญนำชีวิต จะได้เอาธรรมนำชีวิต

เราไม่ต้องกลัวนะ รู้มัยความกลัว ตัวตนมันกลัวนะ ตัวตนนั้นแหละ
คือเอาโลกธรรมนำชีวิต ความกลัวนั้นแหละคือเป็นผู้ที่มีความทุกข์เพราะไม่มีนะ
เป็นความทุกข์เพราะไม่รู้จักพอ ชีวิตของเรามันจะตั้งอยู่ใต้อสุรกายความกลัวนะ

ความกลัวมันไม่เข้าใจมันกลัวนะ กลัวจะร้อนจะหนาว กลัวจะทุกข์กลัวจะอะไร

เหมือนท่านพระอาจารย์ชา สุภัทโท ท่านตรัสว่า ความกลัวนี้มันกลัวจะหมดรส
หมดชาติ “แบกวัตถุมันก็ยังหนัก แบกความหลงมันหนักกว่าวัตถุนะ”

ความหลงนี้เป็นของหนัก ทุกคนก็ไม่อยากปล่อยไม่ยอมวาง กลัวมันไม่มีรส
ไม่มีชาติ เราจะเอารสมันทำไม จะเอาชาติไปทำไม เราต้องรู้เข้าใจ ถ้ามีรสมันก็มีชาติ
มันก็มีธาตุมีขันธมีอายตนะ

ให้เรารู้เข้าใจ ถ้าเราปฏิบัติติดต่อเนื่อง เอาพระพุทธเจ้าเป็นหลัก เอาพระธรรม
เป็นหลัก เอาอริยสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีประกอบด้วยปัญญาเป็นหลัก มันก็จะก้าวไป
ในปัจจุบันนี้แหละ นี้นะนี่มันเป็นบารมีความดีนะ เป็นบารมี ๑๐ ทศเบื้องต้น
ท่ามกลาง ๒๐ สูงสุด ก็ ๓๐ นะ

การบำเพ็ญบารมีต้องเอาความดีที่ประกอบด้วยปัญญา อย่าไปทำความดี
เพื่อความหลงนะ อย่าไปทำความดีเพื่อตัวเพื่อตนนะ ต้องทำความดีเพื่อความรู้
ความเข้าใจ ว่าเราทั้งหลายเกิดมาเพื่อมารู้แจ้งโลกรู้แจ้งธรรม มีปิติมีความสุข

มีเอ็กคตาในการประพาศการปฏิบัติ เมื่อมันผ่านไปแล้วมันเกษียณไปแล้ว มันเอากลับคืนมาไม่ได้ก็ปล่อยวาง ถึงมีศัพทว่าอย่าไปยึดมันถ้อมมันให้ปล่อยให้งว่าง ถ้าเราไม่ปล่อยวางมันก็เป็นหนี้เป็นสินทางจิตใจ

ด้วยความรู้ความเข้าใจ สิ่งที่ผ่านมาแล้วเราต้องปล่อยต้องวาง อย่าให้สิ่งที่เป็นอดีตมาปรุงแต่งเราได้

ถ้าปัจจุบันเราคิดดี ๆ นะ ด้วยความรู้ความเข้าใจ ด้วยมีทั้งสติทั้งความสงบ สิ่งที่เป็นอดีตมันก็ตามเราไม่ได้ เพราะการชิงแชมป์นั้นนะด้วยความรู้ความเข้าใจ มันเข้าสู่ภาคประพาศภาคปฏิบัติทั้งกายวาจากิริยามารยาททั้งใจมันอยู่ที่ปัจจุบัน

ถ้าเราปัจจุบันเราเอาธรรมนำชีวิตมันก็ไม่ใช่ออดีต มันเป็นปัจจุบัน ปัจจุบันต้องก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ

เราต้องรู้จักการปล่อยวางนะ การปล่อยวางกับปล่อยปะละเลยนั้น ไม่เหมือนกันนะ เราต้องปล่อยวางเรื่องอดีต อดีตทั้งหลายเราต้องปล่อยวาง อย่าให้ออดีตมันปรุงแต่งเราได้ พ่อแม่เราตายไปแล้วมันจะฟื้นขึ้นมาได้อย่างไร อดีตที่ผ่านมาแล้วมันจะกลับคืนมาได้อย่างไร เราก็ต้องปล่อยต้องวาง อนาคตยังไม่มาถึงเราก็ไม่ต้องทุกข์ร้อนอะไรไม่ต้องวิตกกังวล ปัจจุบันเป็นวาระแห่งชาติในการประพาศการปฏิบัติ ปัจจุบันเป็นการชิงแชมป์โลกเลยทีเดียวนะ

ให้รู้เข้าใจ เราทั้งหลายต้องหยุดความเป็นเจ้าพ่อเจ้าแม่หยุดความเป็นตัวตนนะ ความเป็นตัวเป็นตน หรือเรียกว่าเป็นโจรก็ได้ เป็นแก๊งค์ก็ได้ อย่าให้ความไม่รู้ไม่เข้าใจ มันกำเรบเสิบสานมันตั้งแก๊งค์อยู่ที่เรา ตั้งแก๊งค์อยู่ที่กายวาจากิริยามารยาทอาชีพ

ตัวตนนั่นมันเป็นแก๊งค์นะ แก๊งค์ของโจรแก๊งค์มหาโจรนะ

เราทั้งหลายอย่าไปเลี้ยงโจรอย่าไปเลี้ยงมหาโจรอย่าไปตั้งก๊กตั้งแก๊งค์นะ

เราทั้งหลายต้องสลายโจรสลายก๊กสลายแก๊งค์ด้วยความรู้ความเข้าใจ

การปฏิบัติติดต่อกันเนื่องด้วยเอาธรรมนำชีวิตเอาธรรมนำชีวิต

พวกโจรพวกแก๊งค์มันไม่มีอาหารมันก็ตายไปเองต้องรู้เข้าใจ

อย่าไปอาลัยอาวรณ์ ถึงเราจะท่องเที่ยวในวัฏฏสงสารหลายชาติหลายปี
หลายล้านชาติก็ช่างหัวมัน เพราะเราคิดดูดี ๆ มันไม่จบนะ รูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะ
ธรรมารมณ์มันเป็นเรื่องไม่จบนะ มันต้องจบด้วยความรู้ความเข้าใจด้วยการประพฤติ
การปฏิบัติ ปฏิบัติติดต่อกันเนื่อง ทางวิทยาศาสตร์ก็ติดต่อกันเนื่อง ทางจิตใจก็ติดต่อกัน
ต่อเนื่องนะ

เอาอดีตที่ผ่านมาเทียบเคียงดู เราไม่ต้องผิดแล้วผิดเล่า ต้องเห็นภัย
ในวัฏฏสงสาร สัมมาสมาธิจึงเป็นความเข้มแข็ง เป็นความตั้งมั่นด้วยปัญญา
รู้ตามเป็นจริงว่าทุกสิ่งทุกอย่างมันเป็นอาคันตุกะจรไปจรมา

เราต้องหนักแน่น หนักแน่นในความอรร่อยความแซบความนัวความหรรอย
ต้องหนักแน่น ไม่ไปตามสิ่งแวดล้อม ตามหลักวิทยาศาสตร์มันเป็นไปอย่างนี้

เหนือวิทยาศาสตร์ทำความดีก็เพื่อบริสุทธิ์คุณ การทำงานก็เพื่อบริสุทธิ์คุณ
การเรียนหนังสือก็เพื่อบริสุทธิ์คุณ อย่างนี้มันถึงจะเป็นการพัฒนาวิทยาศาสตร์
ไม่ให้มีโทษ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ไม่ได้เป็นไปเพื่อตัวเพื่อตน ด้วยความรู้ความเข้าใจ

ทางวิทยาศาสตร์กับทางใจต้องไปพร้อม ๆ กัน มันจะเป็นศีลเป็นสมาธิเป็นปัญญา เป็นพระนิพพานให้เข้าใจอย่างนี้

ต้องเข้าใจอย่างนี้ มันจะเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ มันจะเข้าถึงความพอดี

เราทั้งหลายต้องหยุดตัวเองด้วยศีลด้วยสมาธิด้วยปัญญา ถึงจะเป็นหลักการ เป็นอุดมการณ์อุดมธรรม ถ้าไม่อย่างนั้นมันจะเป็นอุดมหลงนะ เดียวมันต้องพังทลาย แฉ่นอนเหมือนตึก สตง.นี้

เราทั้งหลายอย่าไปคิดที่จะแก้ไขคนอื่น พากันแก้ที่ตัวเองนะ ทำหน้าที่ ในการแก้ไขของตัวเอง

เหมือนท่านพระอาจารย์ชา สุภัทโทแห่งวัดหนองป่าพง เรียนหนังสือนักธรรมตรี โท เอก บวชตามประเพณีของประเทศไทย ประเทศไทยมีการบวชตามประเพณี เพื่อเอาหลักการอุดมการณ์อุดมธรรมนะ

เมื่อโยมพ่อป่วยอาพาธ โยมพ่อได้บอกท่านอาจารย์ชาว่า พระอย่าสึกนะ ให้บวชเดินตามรอยของพระพุทธเจ้า เพราะชีวิตนี้มันไม่มีอะไร มันเป็นวัฏฏสงสาร ให้เห็นภัยในวัฏฏสงสาร ให้บวชไม่สึก ตั้งใจเพื่อหยุดวัฏฏสงสารเพื่อพระนิพพาน พระนิพพานคือจุดหมายปลายทางของชีวิตนะ

ท่านพระอาจารย์ชา รู้เข้าใจเป็นผู้กตัญญูกตเวทิตา เป็นผู้เอาพระพุทธเจ้า นำชีวิต ได้บอกกับโยมบิดาว่า บวชไม่สึกนะ

เมื่อบวชไม่สึกก็แสวงหาครูบาอาจารย์ ได้ไปฟังพระธรรมเทศนาของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต

ตามประวัติ ๓ วันนะ ฟังพระธรรมคำสั่งสอนของหลวงปู่มั่น ฎิริทัตโต
เข้าใจเรื่องกระบวนการของโลกธรรมรู้กระบวนการของโลกธรรม

ความรู้ความเข้าใจนี้ถึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

การเรียนหนังสือจุดมุ่งหมายของการเรียนหนังสือก็เพื่อความรู้ความเข้าใจ
การพัฒนาวิทยาศาสตร์ทำให้ทุกอย่างมันดีขึ้น แห้งแล้งก็ทำให้ไม่แห้งแล้ง
น้ำท่วมก็ให้น้ำไม่ท่วม ทำทุกอย่างรู้เข้าใจแล้วก็พัฒนาใจไปพร้อม ๆ กัน
เพื่อไม่ให้หลงในวิทยาศาสตร์

ท่านพระอาจารย์ชาญเข้าใจในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่หลวงปู่มั่น
ฎิริทัตโตสั่งสอน ท่านก็กลับมาประพฤติปฏิบัติอยู่ที่วัดหนองป่าพง อ.วารินชำราบ
จ.อุบลราชธานี

ท่านบอกพระบอกประชาชนว่า ท่านรู้เข้าใจแล้วได้ปฏิบัติตัวเองทั้งกายวาจา
กิริยามารยาททั้งอาชีวะทั้งใจร้อยเปอร์เซ็นต์ บอกสอนพระบอกสอนประชาชน
เพียงห้าเปอร์เซ็นต์เท่านั้นนะชีวิตนี้ถึงพอไปได้ มันเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ
เข้าถึงความพอดี

การประพฤติการปฏิบัติเราทุกคนถึงมาเน้นที่ตัวเรานะ ถ้าเราไปเน้นที่คนอื่น
มันไม่ถูกต้องนะ ไปเน้นที่ผู้อื่นมันต้องพังทลายเหมือนตึกสตง.แน แน่นอนนอนแน
พังทลายแน

เดือนมิถุนายนนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเค้ามีโครงการมีหลักการอุดมการณ์
อุดมธรรมเพื่อให้ประชากรของประเทศไทยพากันสวมนวมก้นน้อคทุก ๆ คน
ถ้าใครไม่สวมนวมก้นน้อคจะปรับไหมคนละสองพันบาท

ให้ทุกคนพากันดีใจนะ เราทั้งหลายจะได้หยุดตัวเอง จะได้ยกเลิกเหตุผลต่าง ๆ
นานาที่มันเป็นนิติบุคคลตัวตน เราทั้งหลายจะได้หยุดตัวเอง จะได้เอาธรรมนำชีวิต
เอาธรรมนำชีวิต

ความจริงก็คือความจริง ความจริงคือธรรมะ สิ่งที่สัญจรไปมามันชั่วคราว
มันคือตัวตนให้เราเข้าใจ ถ้าเราไม่รู้เข้าใจมันก็จะไปของมันเรื่อย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำลังจะทำความดีกัน เราทั้งหลายต้องยินดีที่ตำรวจ
จะได้ทำหน้าที่ของตำรวจ เห็นความสำคัญในความถูกต้อง

เราทั้งหลายทุกคนต้องพากันพร้อมเพรียงกันนะ เดินไปทางเดียวกันด้วยความรู้
ความเข้าใจ

ถึงใจของเราไม่สงบ ก็ให้กายของเราสงบนะ ให้เข้าใจอย่างนี้

ถึงใจของเราไม่สงบ กิริยามารยาทของเราก็ต้องสงบ ไม่คึกไม่คะนอง มันต้องสงบ

ถึงใจเรามันโลภมันโกรธมันหลงอย่างนี้ อาชีพของเรามันต้องสงบ อาชีพของเรา
ต้องถูกต้องนะ เพื่อเอาธรรมนำชีวิตเอาธรรมนำชีวิต

เราทั้งหลายต้องรู้ว่านี่มันคือความสุขนะ มันหยุดความทุกข์หยุดความหลงนะ
เราอย่าเอาความสุขจากความหลงนะ เอาความสุขจากความหลงมันไม่ได้หรอก
มันเป็นความหลงมันเป็นความไม่ถูกต้องมันเป็นความเสียหายทั้งส่วนตัวส่วนรวม

เราทั้งหลายต้องมีความสุขในอริยมรรคในการดำเนินชีวิต กายไม่สงบก็ให้วาจา
สงบ กิริยามารยาทอาชีพรองรับ ไม่เบียดเบียนคนอื่น ไม่เพิ่มความหลงให้กับตัวเอง
ไม่เบียดเบียนคนอื่น

ต้องสงบ... ความสงบนั้นคือความหยุดนะ ความสงบคือสมณะ สมณะประกอบด้วย
ปัญญา เป็นศีลเป็นสมาธิเป็นสัมมาทิฐินะ

เราต้องรู้เข้าใจ ต้องสงบกายวาจา กิริยามารยาทเดียวใจมันก็สงบเอง เพราะมันอยู่
ในเขตเดียวกัน

การฝึกใจเค้าก็ต้องฝึกกายฝึกกิริยามารยาทอาชีพนี้อย่างนี้แหละ เพื่อเข้าถึงเจตนา
เข้าถึงบริสุทธิ์คุณ ถ้าอย่างนั้นมันก็เป็นได้แต่เพียงสมาธิเพียงสมาบัติ

เราต้องรู้เข้าใจ เราจะเอาสมาธิกับปัญญาคู่การประพฤติการปฏิบัติ เราจะ
ไม่ได้หลงในผัสสะในอารมณ์ในนิमित ชีวิตของเราจะได้เป็นศีลสมาธิปัญญา
ก้าวไปด้วยปีติสุขเอกัคคตา เมื่อผ่านไปแล้วก็ปล่อยวาง ชีวิตแบบนี้เป็นชีวิตสมัยใหม่
ที่ทันโลกทันสมัยนะ

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจในสิ่งที่เป็นคุณ ที่การพัฒนาวิทยาศาสตร์ต้องพัฒนา
ให้เป็นคุณนะอย่าพัฒนาให้เป็นโทษ ตัวตนนั้นเป็นโทษนะ ความสุขก็เป็นคุณ
ปีติสุขเอกัคคตาต้องเป็นคุณนะ ไม่ใช่เป็นตัวตน ตัวตนนั้นคือโทษนะ

ให้เข้าใจวันเกิดนะ วันเกิดนี้ต้องเกิดเป็นพุทธะนะ อย่าให้มันเกิดเป็นอวิชชา
เกิดเป็นความหลงนะ นี่มันเป็นการชิงแชมป์ระหว่างโลกธรรมกับโลกุตตรธรรมนะ

เราต้องรู้เข้าใจว่าเรากำลังชิงแชมป์นะถือว่าเป็นไฟต์สำคัญของชีวิตนะ เราทั้งหลายจะได้มีหลักการมีอุดมการณ์อุดมธรรม อุดมธรรมด้วยความรู้ความเข้าใจ เราทั้งหลายจะได้เข้าถึงพระนิพพานตั้งแต่ปัจจุบันนี้แหละ

เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านเข้าถึงพระนิพพานตั้งแต่ปัจจุบัน ในการบำเพ็ญพุทธบารมีหลายล้านชาติหลายอสงไขย ชาติสุดท้ายอายุ ๓๕ ปี ท่านเข้าถึงความเต็ม ๆ ๆ ๆ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสูติก็วันเพ็ญ วันเพ็ญมันเต็ม ๆ ๆ พระจันทร์ มันเต็มดวง ตรัสรู้ก็พระจันทร์วันเพ็ญเหมือนกันมันเป็นความเต็ม มันเป็นความพอเพียงเพียงพอนะ มันพอดี ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป ไม่ยิ่งหย่อนเกินไป เหมือนสายพิณ สายกีตาร์ถ้าตึงเกินไปมันก็จะขาด ถ้าหย่อนเกินไปมันก็ไม่ไพเราะ

การแสดงพระธรรมเทศนาก็เพื่อโลกจะได้รู้เข้าใจ จะได้โลกก้าวไปด้วยความรู้ ความเข้าใจ จะได้เอาธรรมบุญนำชีวิต มันเป็นความเต็มเป็นความพอดี เป็นประวัติศาสตร์ มันเป็นความเต็มของความพอเพียงเพียงพอ เหมือนกับพระจันทร์ วันเพ็ญเหมือนวันพระจันทร์เต็มดวง ท่านแสดงพระธรรมเทศนาครั้งแรกก็วัน พระจันทร์วันเพ็ญเหมือนกันนะ

บอกกล่าวอีกข้างหน้าพระพุทธเจ้าจะเสด็จดับขันธปรินิพพานก็วันเพ็ญ เสด็จดับขันธปรินิพพานก็วันเพ็ญ มันเป็นความเต็มเป็นความพอเพียงเพียงพอ

พระพุทธเจ้าท่านไม่เอาพระนิพพานเมื่อตายแล้วนะ นั่นมันเป็นเรื่องของกาย พระนิพพานเป็นเรื่องจิตเรื่องใจ กายนี้แหละมันเป็นอุปกรณ์เป็นกรรมกร กายวาจา กิริยามารยาทอาชีวะเป็นอุปกรณ์เป็นกรรมกร

กรรมทางกาย กรรมทางวาจา กรรมทางกิริยามารยาทต้องมาจบลงที่ใจ ด้วยความรู้ความเข้าใจ เพื่อเราจะได้หยุดเวรหยุดภัย เราจะได้พระนิพพานตั้งแต่ยังไม่ตาย ปัจจุบันยังไม่ได้พระนิพพานอนาคตจะได้อย่างไร

ชีวิตของเรามันก็เป็นอย่างนี้แหละ วิ่งตามความหลงเดินตามความหลงมันไม่จบ เราทั้งหลายต้องพากันมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาเข้าถึงพระนิพพานด้วยความรู้ความเข้าใจ เราทั้งหลายต้องรู้หรือสัมผัสอย่างนี้รู้ความจริงอย่างนี้ เราอย่าเอาความอยากนำชีวิตเอาความหลงนำชีวิต เราจะไม่เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านตรัสรู้เป็นพระพุทธรเจ้า เป็นเวลา ๔๕ พรรษาเพื่อเสียสละ ชีวิตของเรานะถ้ามันเป็นชีวิตที่พุทธร เป็นชีวิตที่เสียสละ เป็นชีวิตที่เป็นธรรมปัจจุบัน เพอร์เฟคด้วยปิตุสุขเอกัคคตาก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ

เราทั้งหลายพากันรู้เข้าใจทุกคนก็เป็นพระอรียเจ้าได้เหมือนกันหมดทุก ๆ คนนะ ไม่ใช่เป็นพระอรียเจ้าได้ตั้งแต่ผู้ที่มาบวช หรือผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านตรัสว่า ถ้าผู้ใดรู้เข้าใจ เอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมนุญนำชีวิต เข้าถึงความ เป็นพระได้เหมือนกันหมดทุกคนไม่มีใครยกเว้น ยกเว้นตั้งแต่คนตายกับคนบ้า คนเอาโลกธรรมนำชีวิต พวกนี้เป็นพระศาสนาไม่ได้ เป็นพระไม่ได้ เป็นได้แต่ความหลง

ไม่มีใครเป็นพระไม่ได้นะ ให้รู้เข้าใจ ศาสนาพุทธก็เป็นพระได้ ศาสนาคริสต์ ก็เป็นพระได้ ศาสนาอิสลามก็เป็นพระได้ ศาสนาพราหมณ์ฮินดูซิกข์ก็เป็นพระได้

เป็นข้าราชการเป็นนักการเมืองก็เป็นพระได้ เป็นพ่อค้าประชาชนก็เป็นพระได้
เป็นนักบวชก็พากันเป็นพระได้

ให้พวกเราพากันรู้พากันเข้าใจเรื่องความเป็นพระ ว่าความเป็นพระอยู่ที่ความรู้
ความเข้าใจการประพฤติการปฏิบัติ มีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติ
การปฏิบัตินี้เอง

เราต้องรู้พระภายนอกแล้วก็ได้พระแต่ตั้งนะ พระภายในก็คือตัวเรานี่เอง

พระพุทธเจ้าให้พวกเราเข้าใจอย่างนี้นะ เมื่อเข้าใจแล้วก็เข้าสู่ภาคประพฤติ
ภาคปฏิบัติมีปิติมีความสุขในการประพฤติการปฏิบัติ

เราก็จะเป็นสุปฏิปันโน คือผู้ปฏิบัติดี

อุชุปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติชอบ

ญายะปฏิปันโน คือผู้ปฏิบัติเพื่อออกจากทุกข์

สามจีปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติสมควรกับผู้อื่นที่เอาเป็นตัวอย่างแบบอย่าง
เป็นผู้ที่ทรงเกียรติ ไม่ทรงความหลง เป็นผู้ที่ทุกคนควรเคารพบูชา เพราะบุคคลนั้น
ได้เข้าถึงธรรมถึงสภาวะธรรม เอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมนำชีวิต

ขอนุโมทนากับท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายเป็นผู้ประเสริฐเป็นผู้มีลมปราณ
ให้ถือความประเสริฐนี้ พากันมีปิติสุขเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ
จะได้เป็นผู้ปฏิบัติดีประกอบด้วยปัญญา ปฏิบัติชอบประกอบด้วยปัญญา
ปฏิบัติเพื่อออกจากทุกข์ประกอบด้วยปัญญา ปฏิบัติสมควรในการส่งดีเอ็นเอ

ให้กับลูกกับหลานเป็นปูชนียบุคคล เป็นดีเอ็นเอแห่งความดีและปัญญา เป็นบุคคล
ที่หาได้ยาก ให้รู้เข้าใจอย่างนี้

เราทั้งหลายทุกคนพากันทำได้ปฏิบัติได้ให้ทุกคนเข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ
หลวงปู่มั่น ฐริทัตโต ถึงบอกให้รู้ให้เข้าใจนะ

ความไม่ยั่งยืน เป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่และแน่นอน

ความยิ่งใหญ่ คือความไม่ยั่งยืน

ชีวิตที่ยิ่งใหญ่ คือชีวิตที่อยู่ด้วยทาน ศีล เมตตา และกตัญญู

ชีวิตที่มีความดี อาจมิใช่ความยิ่งใหญ่ แต่ชีวิตที่ยิ่งใหญ่ ต้องอาศัยคุณธรรม
ความดีเท่านั้น
